

Plan

Diarienummer
511-1806-2018

Skäckerfjällen SE0720164

Bevarandeplan för Natura 2000-område

Länsstyrelsen
Jämtlands län

Foto: mostphotos.se.

Fakta om området

Fastställt av Länsstyrelsen: 2018

Namn och områdeskod: Skäckerfjällen, SE0720164

Län: Jämtlands län

Kommun: Åre

Skyddsstatus: SAC & SPA (Special Area of Conservation & Special Protection Area /
Skydd enligt habitat- respektive fågeldirektivet)

Övrigt skydd: Naturreservat

Ägandeförhållanden: Staten via Naturvårdsverket

Areal: 46 235,1 hektar

Utgiven av

Länsstyrelsen Jämtlands län

November 2018

Tryck

Länsstyrelsens tryckeri, Östersund 2018

Löpnummer

2018:210

Diarienummer

511-1806-2018

Publikationen kan laddas ner från Länsstyrelsens hemsida
www.lansstyrelsen.se/jamtland

Innehållsförteckning

Natura 2000	4
Bevarandeplan	4
Tillståndsplikt och samråd	4
Karta och kartverktyg	5
Förklaring av begrepp.....	6
Ingående naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet	8
Beskrivning av området.....	10
Bevarandesyfte och bevarandemål.....	13
Beskrivning av naturtyper och arter	17
Vatten	17
Hedar	17
Gräsmarker	18
Berg.....	18
Våtmarker.....	18
Skog	19
Arterna	21
Fågelarterna.....	22
Hotbild	26
Bevarandeåtgärder.....	29
Bevarandestatus idag.....	33
Bevarandestatus nationellt för ingående naturtyper	33
Bevarandestatus nationellt för ingående arter	36
Bevarandestatus nationellt för ingående fågelarter	38
Uppföljning	45
Litteratur.....	46

Natura 2000

Natura 2000 är ett ekologiskt nätverk av värdefulla naturområden inom EU. Utpekande av Natura 2000-områden bygger på krav som finns i EU:s fågeldirektiv och art- och habitatdirektiv. Syftet är att reducera risken för utrotning av vilda djur och växter och att hindra att deras livsmiljöer förstörs. Alla medlemsländer ska peka ut områden dels för fåglar som anges i EU:s fågeldirektiv, dels för naturtyper och arter som anges i art- och habitatdirektivet. Genom utpekandet åtar sig länderna att de utpekade värdena i områdena ska bevaras långsiktigt. Natura 2000-nätverket är en av hörnstenarna i EU:s arbete för att bevara biologisk mångfald. I art- och habitatdirektivet listas 170 naturtyper och sammanlagt cirka 900 växt- och djurarter som särskilt värdefulla. 90 av naturtyperna och drygt 100 av djur- och växtarterna i habitatdirektivets bilaga 1 och 2 finns i Sverige. Därtill häckar regelbundet cirka 60 av fågeldirektivets fågelarter i vårt land.

Bevarandeplan

För varje Natura 2000-område ska Länsstyrelsen ta fram en beskrivning. Detta ska göras i särskilda bevarandeplaner eller i en skötselplan om området även är skyddat som naturreservat. I planen ska det finnas en beskrivning av området innehållandes bevarandesyfte, bevarandemål och en förteckning av de naturtyper och arter som ska bevaras och bidra till gynnsam bevarandestatus. Hot mot Natura 2000-områdets arter och naturtyper, och behov av bevarandeåtgärder, till exempel skydd eller skötsel, ska också beskrivas. Informationen ska underlätta förvaltningen av området och tillståndsprövningar enligt miljöbalken. Bevarandeplanen ska fastställas av Länsstyrelsen, som även är ytterst ansvarig för att målsättningen med området uppfylls. Bevarandeplanen ska revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningar för området ändras. Den ska tas fram och hållas aktuell i dialog med berörda intressenter, och det är värdefullt om den som har ny information om områdets förutsättningar kontaktar Länsstyrelsen. Bevarandeplanen är inte ett juridiskt bindande dokument. För formell reglering av skydd eller skötsel kan andra beslut behövas, till exempel skyddsbeslut för naturreservat. Föreskrifter enligt eventuella skyddsbeslut gäller parallellt med den tillståndsplikt som gäller inom Natura 2000.

Tillståndsplikt och samråd

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det kan även gälla åtgärder utanför Natura 2000-området, om de kan påverka miljön i området. Detta regleras i miljöbalken (7 kap.27–29§§). Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturvärden behöver man samråda med Länsstyrelsen före genomförandet. Vid skogsbruksåtgärder hålls samråd med Skogsstyrelsen. Mer information finns hos Länsstyrelsen, läs på webben eller kontakta en handläggare.

Karta och kartverktyg

Aktuell information om naturtypers utbredning och arter i ett enskilt Natura 2000-område går att hitta med hjälp av kartverktyget Skyddad natur. Det kan nås på Naturvårdsverkets hemsida genom att söka på "kartverktyget skyddad natur". I kartverktyget söker du upp aktuellt område och klickar på namnet för mer information. Karta över naturtyper hittas efter sökning av område, gå till fliken Kartskikt, avmarkera allt och under Naturtypskarteringar, lägg till Natura naturtypskartan (NNK) och välj Naturtyper (ytor, linjer, punkter). Det finns även möjlighet att ladda ner naturtypskartan som shp-fil. För mer information, se Länsstyrelsens hemsida.

Här nedan finns en översiktskarta över områdets belägenhet.

© Länsstyrelsen Jämtlands län

© Lantmäteriet Geodatasamverkan - GSD

Förklaring av begrepp

Bevarandesyfte

Det övergripande syftet med Natura 2000-området är alltid att upprätthålla de förtecknade naturtyperna och arterna i "gynnsam bevarandestatus".

Bevarandemål

Bevarandemålen beskriver vad bevarandesyftet innebär i praktiken för förtecknade naturtyper och arter. Målet skall alltså, helst med hjälp av mätbara parametrar, beskriva vad gynnsam bevarandestatus för aktuell art eller naturtyp innebär. Föreligger redan gynnsam bevarandestatus sätts bevarandemålen ofta så att nuvarande förhållanden ska bibehållas.

Bevarandestatus

Bevarandestatus för en naturtyp bestäms av de faktorer som påverkar naturtypen och dess typiska arter. Med påverkan avses något som på lång sikt kan förändra naturtypens naturliga utbredning, struktur, funktion, eller förändra de typiska arternas möjlighet till överlevnad. En naturtyps bevarandestatus anses gynnsam när:

- » dess naturliga eller hävdbevingade utbredningsområde och de ytor den täcker inom detta område är stabila eller ökande, och
- » den särskilda struktur och de särskilda funktioner som är nödvändiga kommer att finnas under en överskådlig framtid, och
- » bevarandestatusen hos dess typiska arter är gynnsam.

Bevarandestatus för en art bestäms av de faktorer som påverkar arten och som på lång sikt kan förändra den naturliga utbredningen eller storleken hos dess populationer. En arts bevarandestatus anses som gynnsam när:

- » uppgifter om den berörda artens populationsutveckling visar att arten på lång sikt kommer att förbli livskraftigt och
- » artens naturliga eller hävdbevingade utbredningsområde inte minskar inom en överskådlig framtid, och
- » det kommer att fortsätta finnas en tillräckligt stor livsmiljö för att artens populationer skall bibehållas på lång sikt.

Habitat

Med habitat menas en miljö som är lämplig för en viss art att leva i. I denna bevarandeplan används begreppet naturtyp ofta som synonym till habitat.

Koder

Varje naturtyp och art som omfattas av art- och habitatdirektivet eller fågeldirektivet har en speciell kod. Förteckningen över koder för arter och naturtyper som återfinns i Sverige hittas på Naturvårdsverkets hemsida: <http://www.naturvardsverket.se>

Dessutom har alla Natura 2000-områden en unik kod.

Prioriterad art eller naturtyp

Utpekade som prioriterade i art- och habitatdirektivet eftersom Sverige som medlem i EU har ett särskilt ansvar för dessa. Prioriterade arter och naturtyper är ofta de mest hotade och/eller så finns deras huvudsakliga utbredningsområde inom EU.

Rödlistad art

Rödlistan är en nationell sammanställning av arters status (utdöenderisk) inom landets gränser. Arternas status bedöms med hjälp av ett antal kriterier som omfattar skattningar av populationsstorlek, förekomst, utbredning och trender. Utifrån en sammantagen bedömning placeras arterna i olika rödlistekategorier. Läs mer på Artdatabankens hemsida: <http://www.artdatabanken.se>

Typisk art

Indikatorarter vars förekomst indikerar gynnsam bevarandestatus hos naturtypen genom att de reagerar relativt tidigt på förändringar.

Ingående naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet

Området är utpekad att ingå i nätverket Natura 2000 enligt art och habitatdirektivet. I tabellerna nedan redovisas samtliga i området påträffade arter och naturtyper som legat till grund för detta. Resterande areal upp till områdets totala areal uppfyller idag inte kriterierna för någon av de naturtyper som ingår i art- och habitatdirektivet.

Tabell 1. Ingående naturtyper enligt art- och habitatdirektivet.

Kod	Naturtyp	Uppskattad areal	Bevarandestatus
3130	Ävjestrandsjöar	1 500,0 hektar	Gynnsam
3220	Alpina vattendrag	60,0 hektar	Gynnsam
4060	Alpina hedar	7 000,0 hektar	Gynnsam
4080	Alpina videbuskmarker	4 670,0 hektar	Gynnsam
6150	Alpina silikatgräsmarker	4 670,0 hektar	Gynnsam
6170	Alpina kalkgräsmarker	4 670,0 hektar	Gynnsam
6430	Högörtängar	10,0 hektar	Gynnsam
7140	Öppna mossar och kärr	2 300,0 hektar	Gynnsam
7310*	Aapamyror	4 670,0 hektar	Gynnsam
8110	Silikatrasmarker	75,0 hektar	Gynnsam
9010*	Taiga	2 000,0 hektar	Gynnsam
9040	Fjällbjörskog	4 670,0 hektar	Gynnsam
9050	Näringsrik granskog	200,0 hektar	Gynnsam

*= Prioriterad naturtyp enligt art- och habitatdirektivet.

Tabell 2. Ingående arter enligt art- och habitatdirektivet.

Art	Svenskt namn	Bevarandestatus
<i>Lutra lutra</i>	Utter	Okänd
<i>Lynx lynx</i>	Lodjur	Okänd
<i>Alopex lagopus</i>	Fjällräv	Okänd
<i>Gulo gulo</i>	Järv	Okänd

Tabell 3. Fågelarter ingående i fågeldirektivet som observerats eller där spår av arten observerats i området.

Kod	Art	Svenskt namn
A001	<i>Gavia stellata</i>	Smålom
A002	<i>Gavia Arctica</i>	Storlom
A038	<i>Cygnus cygnus</i>	Sångsvan
A082	<i>Circus cyaneus</i>	Blå kärrhök
A094	<i>Pandion haliaetus</i>	Fiskgjuse
A098	<i>Falco columbarius</i>	Stenfalk
A104	<i>Tetrastes bonasia</i>	Järpe
A108	<i>Tetrao urogallus</i>	Tjäder
A127	<i>Grus grus</i>	Trana
A139	<i>Charadrius morinellus</i>	Fjällpipare
A140	<i>Pluvialis apricaria</i>	Ljungpipare
A151	<i>Philomachus pugnax</i>	Brushane
A154	<i>Gallinago media</i>	Dubbelbeckasin
A166	<i>Tringa glareola</i>	Grönbena
A170	<i>Phalaropus lobatus</i>	Smalnäbbad simsnäppa
A194	<i>Sterna paradisea</i>	Silvertärna
A215	<i>Bubo bubo</i>	Berguv
A220	<i>Strix uralensis</i>	Slaguggla
A222	<i>Asio flammeus</i>	Jorduggla
A223	<i>Aegolius funereus</i>	Pärluggla
A234	<i>Picus canus</i>	Gråspett
A236	<i>Dryocopus martius</i>	Spillkråka
A241	<i>Picooides tridactylus</i>	Tretåig hackspett
A272	<i>Luscinia svecica</i>	Blåhake
A409	<i>Lyrurus tetrix</i>	Orre
A456	<i>Surnia ulula</i>	Hökuggla
A457	<i>Strix nebulosa</i>	Lappuggla

Beskrivning av området

Natura 2000-området Skäckerfjällen är 46 235 hektar stort, och utgörs av Skäckerfjällens naturreservat som omfattar hela Skäckerfjällsområdet. Detta har trots sin begränsade yta högalpin terräng med branta bergssidor. Trots de stora höjdskillnaderna är det högsta fjället, Sandfjället eller Steuker, bara 1230 meter över havet.

I reservatet finns tre stora vildmarksartade områden: Sandnäset - Strådalen, Rutsdalen och Lågsjön, vilka alla ingick i urskogsinventeringen (Länsstyrelsen Jämtlands län 1983). Här kan man uppleva mystiken i naturskogsområden med väldiga tallar, vindpinade granar och gamla torrakor. Närheten till den norska kusten och det maritima klimatet påverkar området i Skäckerfjällen på ett betydande sätt. Våtmarksområden har till exempel skapats i låglänt terräng. Hela naturreservatet ingår i åretruntmarker för renbete och renskötsel bedrivs i hela området av Kalls sameby. Det finns renskötselaneläggningar och renvaktarstugor i området.

Sandnäset - Strådalen

Området ligger mellan sjöarna Anjan och Åsingen, mellan riksgränsen i väster och Skäckerfjällen i öster. I dessa maritimt påverkade trakter når trädgränsen sällan över 650 meter över havet och då som glesa björkskogar. Den södra delen är kraftigt kuperad med skogrika raviner och dalsänkor, glest tallbevuxta myrar, tjärnar och skogliga bergknallar. Berggrunden är kalkrik och ger frodig vegetation och grandominerande skogar. På myrarna, ofta backkärr, finns ofta fin flora med ett flertal orkidéer.

Skogen är gammal och olikåldrig med inslag av lågor, torrakor och toptorkade granar och tallar. Spåren efter avverkningar är få och mycket gamla. Stora delar av skogen befinner sig troligen i ett sent successionsstadium då det bland annat saknas spår efter bränder.

Rutsdalen

Rutsdalen är en smal och långsträckt dalgång som klyver fjällmassivet Skäckerfjällen i sydost-nordvästlig riktning. I botten på dalgången vindlar Rutsälven fram genom svagt sluttande myrmarker, genombrutna av barrskogsdominerande fastmarkspartier. Gamla marväxta och toptorkade tallar är karaktäristiska inslag.

I somliga slutningar är granskogen frodig med sällsynt rik undervegetation. Backkärren tilltar längre in i dalgången. Gamla avverkningsstubbar efter jättelika granar vittnar om en tidigare mäktig skog.

Lågsjön

Lågsjöområdet är den östligaste delen av Skäckerfjällens naturreservat. Stora delar utgörs av en småkuperad platå, som i stort sett varierar mellan 440 till 500 meter över havet. I dess mitt ligger Lågsjön. Här växer omväxlande gran och tall med ofta riklig björkinblandning. Skogen genomdras ständigt av större och mindre myrområden, ofta så kallade backkärr. Skogen är på de flesta håll lågväxt och gles, speciellt på höjderna. På höjderna finns också en stor andel död ved: torrakor och lågor i varierande nedbrytningsgrad, Trots känslan av orördhet finns spår efter avverkningar, dock sparsamma.

Hobergets branta sluttningar bjuder på mer sluten granskog. Närmare Stor-Graunviken genomdras terrängen av ravinbildningar med bitvis väl slutna granbestånd, och vidare norrut dominerar granen. Få och mycket gamla brandspår förekommer sporadiskt inom området.

Myrar i Skäckerfjällen

Skäckerfjällens maritima klimat ger också upphov till stora myrkomplex. De vanligaste myrtyperna är soligena (sluttande) kärr och mosaikblandmyrar. I området finns även sumpskog, mossar, topogena (plana eller svagt sluttande) kärr och backkärr.

Myrarnas vegetation är oftast fattig. I Rutsdalen finns gott om myrlilja, en västlig myrväxt som i Norrland endast förekommer i västligaste Jämtland. Myrkomplexens värden är knutna till de representativa myrtyperna och den värdefulla skogsmyrmosaiken.

Fjällägenheten Sandnäset

Betesmark vid sjön Äsingen i Sandnäs, en fjällägenhet i Skäckerfjällens naturreservat. Välbetat och relativt artrikt. Husgrunder och en timrad ruin höjer värdet än mer.

Naturvärdesbedömning för Natura 2000-området

Skäckerfjällen är klassat som riksintresse för naturvård och friluftsliv. Flera våtmarker inom området har i Länsstyrelsens Våtmarksinventering fått högsta eller näst högsta naturvärdesklass. I området finns flera rödlistade och hotade arter av olika organismgrupper. Exempelvis kan nämnas att den hotade orkidén vityxne har en av sina rikligaste förekomster inom Skäckerfjällen. Sammantaget hyser Natura 2000-området mycket höga naturvärden, vilka har goda förutsättningar att kvarstå och utvecklas även framöver då området sedan år 1988 skyddas som naturreservat.

Tabell 4. Exempel på rödlistade arter inom Natura 2000-området Skäckerfjällen.

Förklaring av förkortningarna för rödlistans olika hotkategorier enligt Artdatabanken:
 EX=Utdöd, EW=Utdöd i vilt tillstånd, RE=Nationellt utdöd, CR = Akut hotad, EN = Starkt hotad, VU = Sårbar, NT = Nära hotad, LC=Livskraftig och DD = Kunskapsbrist.

Svenskt namn	Hotkategori*
Vityxne	EN
Raspbågmossa	NT
Flattoppad klubbsvamp	NT
Skäggvaxing	VU
Berguv	VU
Blå kärrhök	NT
Dubbelbeckasin	NT
Smålom	NT
Brushane	VU
Tretåig hackspett	NT
Lappuggla	NT
Fjällräv	EN
Järv	VU
Lodjur	VU
Utter	NT

Bevarandesyfte och bevarandemål

Bevarandesyfte

Bevarandesyftet för området är att samtliga ovan utpekade naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet skall upprätthållas i gynnsam bevarandestatus. Dessutom ska möjligheter ges till vetenskapliga studier och rörligt friluftsliv.

Bevarandemål för de utpekade naturtyperna

För att konkretisera ovanstående syfte fastställs bevarandemål enligt nedan.

Vatten

AREAL

Arealen ska uppgå till minst samma areal som vid tidpunkten för utpekandet, det vill säga för:

- » Ävjestrandsjöar (3130) cirka 1 500 hektar.
- » Alpina vattendrag (3220) cirka 60 hektar.

STRUKTURER OCH FUNKTIONER: GEMENSAMMA MÅL FÖR VATTEN

- » Naturliga förhållanden avseende vattenföring, flödesdynamik och artsammansättning.
- » God vattenkvalitet, det vill säga näringsfattigt och oftast klart vatten (förutom vid snösmältning) med låg belastning av miljöföroreningar.
- » Inga mänskligt skapade hinder så att vandringsvägarna för vattenlevande organismer är fria.

SPECIFIKT FÖR ALPINA VATTENDRAG (3220):

- » Vattendragets omgivning ska vara naturliga med till exempel örtrik vegetation, salix, fjällbjörk och våtmarker.

SPECIFIKT FÖR ÄVJESTRANDSJÖAR (3130):

- » Förekommande störningsmoment såsom ishyvling, strandbete eller översvämning
- » Kortsnittsvegetation (till exempel notblomster, strandpryl, braxengräs, klotgräs)
- » Periodvis blottlagda stränder med årlig (ettårig) vegetation.

TYPISKA ARTER

Populationerna av flertalet typiska arter ska vara livskraftiga på lång sikt.

Hedar

AREAL

Arealen ska uppgå till minst samma areal som vid tidpunkten för utpekandet, det vill säga för:

- » Alpina hedar (4060) cirka 7 000 hektar.
- » Alpina videbuskmarker (4080) cirka 4 670 hektar.

STRUKTUR OCH FUNKTION: GEMENSAMMA MÅL FÖR HEDAR

- » Inga skador i växttäcknet efter mänsklig påverkan som till exempel terrängkörning eller annat slitage.
- » Betespräglad efter extensivt renbete.
- » Ingen negativ förändring av täckningsgraden av mark-, fält-, busk- och trädskikt.

SPECIFIKT FÖR VIDEBUSKMARKER:

- » Viss översilning av näringsrikt vatten.

TYPISKA ARTER

Populationerna av flertalet typiska arter ska vara livskraftiga på lång sikt.

Gräsmarker

AREAL

Arealen ska uppgå till minst samma areal som vid tidpunkten för utpekandet, det vill säga för:

- » Alpina silikatgräsmarker (6150) cirka 4 670 hektar.
- » Alpina kalkgräsmarker (6170) cirka 4 670 hektar.
- » Högörtängar (6430) cirka 10 hektar.

STRUKTURER OCH FUNKTIONER

- » Den öppna arealen ska motsvara minst dagens nivå.
- » Täckningsgraden av botten-, fält-, busk- och trädskikt bör inte nämnvärt förändras.
- » Markslitage på grund av till exempel terrängkörning och vandringsleder är försumbar.
- » Ibland ett extensivt renbete.
- » Arealen för snölegevegetation är stabil för silikatgräsmarker.
- » Kalkpåverkan/högt pH pga. kalkrik berggrund eller genom tillrinnande markvatten för kalkgräsmarker.

SPECIFIKT FÖR HÖGÖRTÄNGAR (6430):

- » Upprepad störning som gör vedväxter konkurrenssvaga, såsom till exempel kraftig islossning eller vårfrost (inte samma hävdbehov).

TYPISKA ARTER

Populationerna av flertalet typiska arter ska vara livskraftiga på lång sikt.

Våtmarker**AREAL**

Arealen ska uppgå till minst samma areal som vid tidpunkten för utpekandet, det vill säga för:

- » Öppna mossar och kärr (7140) cirka 2 300 hektar.
- » Aapamyrar (7310) cirka 4 670 hektar.

STRUKTUR OCH FUNKTION

- » Naturlig hydrologi, opåverkad av dikning och annan markavvattning.
- » Vegetationen ska ha en naturlig struktur och täckningsgrad. (kan behövas hävd ibland).
- » De eventuella befintliga strukturerna som finns såsom tuvor, mader, strängar, flarkar, flarkgölar, gungflyn med fler ska finnas kvar i samma omfattning och spridning med undantag av naturliga förändringar.
- » Täckningsgraden av botten-, fält-, busk- och trädsikt bör inte nämnvärt förändras. Undantaget då förändringen är en för naturtypen positiv effekt av restaureringsåtgärder.
- » Markslitage på grund av mänsklig påverkan som till exempel terrängkörning, hårt belastade vandringsleder eller annat slitage är försumbar.

TYPISKA ARTER

Populationerna av flertalet typiska arter ska vara livskraftiga på lång sikt.

Berg**AREAL**

Arealen ska uppgå till minst samma areal som vid tidpunkten för utpekandet, det vill säga för:

- » Silikatrasmarker (8110) cirka 75 hektar.

STRUKTUR OCH FUNKTION

- » Utbredningen av klippvegetation minskar inte.
- » Naturliga processer som till exempel ras och vittring fortgår.
- » För lokaler med häckande rovfåglar skall inte störningarna från människor påverka häckningen negativt.
- » Opåverkad hydrologi.
- » Beskuggningen av rasbranten minskar inte.

TYPISKA ARTER

Populationerna av flertalet typiska arter ska vara livskraftiga på lång sikt.

Skog

AREAL

Arealen ska uppgå till minst samma areal som vid tidpunkten för utpekandet, det vill säga för:

- » Taiga (9010) cirka 2 000 hektar.
- » Fjällbjörkskog (9040) cirka 4 670 hektar.
- » Näringsrik granskog (9050) cirka 200 hektar.

STRUKTUR OCH FUNKTION

- » Endast inhemska trädslag får förekomma.
- » Ingen eller försumbar påverkan på hydrologin från till exempel markavvattning.

SPECIFIKT FÖR TAIGA (9010) OCH NÄRINGSRIK GRANSKOG (9050):

- » Skogen ska vara flerskiktad och/eller olikåldrig.
- » Död ved i olika dimensioner och nedbrytningsstadier skall förekomma med i genomsnitt minst 40 kubikmeter (nedre tröskelvärde 20 kubikmeter) per hektar alternativt med i genomsnitt minst 20 procent (nedre tröskelvärde 15 procent) av virkesvolymen.
- » I genomsnitt cirka 20 till 35 procent av den döda veden skall vara stående.

SPECIFIKT FÖR FJÄLLBJÖRKSOG (9040):

- » Virkesförrådet fjällbjörk får inte öka eller minska med mer än 20 procent.
- » Gran och/eller tall utgör mindre än 20 procent av virkesförrådet.
- » Relationen död/levande ved skall vara minst en femtedel.

TYPISKA ARTER

Populationerna av flertalet typiska arter ska vara livskraftiga på lång sikt. Cirka 10 000 hektar av området är idag ej utpekade som Natura 2000-habitat. Denna del kan dock på sikt få ökade naturvärden och övergå till andra naturtyper genom naturlig succession och eventuell skötsel.

Bevarandemål för de utpekade arterna

Utter, lodjur, fjällräv och järv ska kunna fortleva i livskraftiga bestånd.

Bevarandemål för de utpekade fågelarterna

För samtliga utpekade fågelarter i tabell 3 är målet att dessa ska kunna fortleva i livskraftiga bestånd.

Beskrivning av naturtyper och arter

Vatten

Ävjestrandsjöar (3130)

Naturtypen innebär näringsfattiga eller svagt näringsrika sjöar upp till fjällen. Stränderna är grunda, ibland betespräglade. Vegetationen består av akvatiska arter som strandpryl och braxengräs samt av annueller (ettåriga växter) på blottlagda strandzoner. Naturtypen har naturligt näringsfattigt eller svagt näringsrikt och relativt klart vatten med låg grad av antropogen (av människan påverkad) belastning avseende bland annat humus, försurande ämnen, partiklar (grumlande ämnen), näringsämnen och miljögifter. Representativa objekt av naturtypen har stora naturliga vattenståndsfluktuationer på flacka bottnar. Det är viktigt att vattenståndsvariationer och hydrologi inte försämras. Vidare ska artsammansättningen vara utan negativ inverkan av främmande arter eller fiskstammar och det är positivt om vandringsvägarna i anslutande vattensystem är utan mänskligt skapade vandringshinder.

Alpina vattendrag (3220)

Alpina vattendrag med örtrik strandvegetation förekommer i den alpina regionen, i avrinningsområdenas övre delar. De är därmed en delmängd av många större vattensystem i norra Sverige. De alpina vattendragen är ofta opåverkade och har naturliga omgivningar med örtrik vegetation, salix, fjällbjörk och våtmarker. Viktiga förutsättningar för gynnsam bevarandestatus är en naturlig vattenföring, flödesdynamik och artsammansättning samt god vattenkvalitet och fria vandringsvägar (inga mänskliga hinder). Förhållandena i angränsande strandmiljöer och tillrinningsområden är av väsentlig betydelse för gynnsam bevarandestatus.

Hedar

Alpina hedar (4060)

Fjällhedrar och boreala hedar med dvärgvuxen och krypande busk- och risvegetation. De kan utvecklas på såväl kalkfattiga som på mer basiska marker. En förutsättning för gynnsam bevarandestatus är ett extensivt renbete. Vid intensivare renbete övergår denna typ i gräsmarker.

Alpina videbuskmarker (4080)

Videbuskmarker i fjällen och subarktiska områden. De uppträder ofta kring bäckar, där de kan breda ut sig över stora arealer. Videbuskmarkerna kan bitvis vara svårgenomträngliga och saknar då undervegetation, ibland glesare och då med en vegetation av gräs och örter. Ett extensivt renbete är en förutsättning för gynnsam bevarandestatus.

Gräsmarker

Alpina silikatgräsmarker (6150)

Silikatgräsmarker (en silikatbergart såsom exempelvis granit är sur) finns i fjällen samt i höglänta områden i den boreala regionen. Vegetationen är artfattig med arter såsom klynnetåg, styvstarr, mossor och lavar. Naturtypen bildas i regel på torra, vindexponerade ytor i områden med kalkfattig berggrund. Jordtäcket är i regel tunt och består till största delen av vittringsmaterial. Det krävs vanligen ett extensivt renbete för att upprätthålla gynnsam bevarandestatus för naturtypen.

Alpina kalkgräsmarker (6170)

Kalkrika gräsmarker i fjällen och fjällnära områden med dominerande gräs och lågörter. Floran är mycket artrik, ibland med inslag av exklusiva fjällväxter. Vissa typer är sedan länge påverkade av ett extensivt renbete. För vissa typer översilad mark och/eller ett extensivt renbete en förutsättning för gynnsam bevarandestatus.

Högörtängar (6430)

Ofta näringsrika högörtsamhällen i såväl höglänt som låglänt terräng. Naturtypen uppträder ofta som en igenväxningsfas av en frisk-fuktig betesmark, där hävden upphört. Enligt definitionen för naturtypen ingår såväl hävdade som ohävdade marker. Viktigt med bibehållen vattenregim.

Berg

Silikatrasmarker (8110)

Silikatrasmarker förekommer i bergsområden och de kan vara stenbrott eller ha bildats på naturlig väg. Vegetationen domineras av mossor, lavar och ormbunksväxter. Nedanför kalfjället är rasbranterna i den nedre delen ofta glest trädbevuxna. I lokalklimatiskt gynnade lägen förekommer artrikare växtsamhällen och ett stort lövträdsinslag. De övre delarna är ofta viktiga tillhåll för bl.a. hotade rovfågelarter.

Förutsättningar för gynnsam bevarandestatus:

- » Att substratet lämnas orört till naturliga processer.
- » Oförändrad hydrologi.
- » Intilliggande skog är gynnsamt för klippvegetation.
- » Gynnsam bevarandestatus hos typiska arter.

Våtmarker

Aapamyrar (7310)

Aapamyrar är större myrkomplex som oftast domineras av kärr i de centrala delarna. Strängflarkkärr och olika typer av blandmyrar räknas alltid till aapamyrar. Andra myrtyper som kan ingå i dessa komplex är nordliga mossar av rostvitmossatyp, topogena och soligena kärr, backkärr och sumpskog. Aapamyren är nordlig och bäst utbildad i norra Sverige. Generellt sett har våtmarkerna en viktig funktion i landskapet genom att t.ex. jämna ut vattenflöden. De är också ofta mosaikartat uppbyggda med en stor variation av blöthetsgrad, öppenhet, strukturmönster och artsammansättning.

Öppna mossar och kärr (7140)

En relativt mångskiftande naturtyp. Myrar i så kallade aapamyrskomplex, myrar med mer än 25 procent krontäckning och kärr med mer än 70 procent krontäckning räknas dock till andra naturtyper. Naturtypen är ofta en viktig häckningslokal för olika fågelarter. Generellt har våtmarker en viktig funktion i landskapet genom att till exempel jämna ut vattenflöden. Genom sin ofta mosaikartade uppbyggnad med stor variation av blöthetsgrad, öppenhet och olika strukturer ger de goda förutsättningar för många olika arter att leva här.

Förutsättningar för gynnsam bevarandestatus i våtmarkerna:

- » Hydrologi och hydrokemi ska inte påverkas negativt.
- » Täckningsgraden av bottenfält- busk och trädskikt bör inte förändras till att bli nämnvärt glesare eller tätare. Undantaget då det är en positiv effekt av restaureringsåtgärder.
- » De strukturer som finns på myren bibehålls i samma omfattning och geografiska spridning. Undantaget naturliga förändringar eller positiva förändringar efter restaurering.
- » Exempel på strukturer är tuvor, höljor, slukhål, dråg, gungflyn.
- » Hävd i form av återkommande röjningar, slåtter eller extensivt bete kan vara en förutsättning för att naturvärden knutna till den öppna miljön ska bibehållas.

Specifika förutsättningar för vissa naturtyper:

- » Vattendragens mader i Öppna mossar och kärr (7140) bör ha så naturlig vattenregim som möjligt.

Skog

Taiga (9010)

Taiga förekommer i hela Sverige förutom den sydligaste delen. Naturtypen är en mångskiftande naturtyp som återfinns på allt från torr till fuktig fastmark och i allt ifrån fattiga till rika näringsförhållanden. Såväl gran som tall som lövträd (dock ej fjällbjörk) kan dominera trädskiktet. Brand har varit en mycket viktig störningsfaktor med återkommande bränder i stora delar av den västliga taigan i Jämtlands län. Många hotade arter är beroende av brand för sin existens. Lika viktiga är emellertid de brandrefugiala områdena. Det är områden som aldrig eller sällan brunnit. Där har arter som har sämre förmåga att klara storskaliga störningar kunnat överleva.

Naturtypen delas in i undergrupper: A. granskog, B. tallskog, C1. barrblandskog, C2. barrblandskog, D. triviallövskog, E1-2. kalmark respektive trädklädd mark med gott om död ved efter naturlig störning (exempelvis brandfält), F. naturliga successionsstadier efter naturlig störning (exempelvis tall- eller lövbrännor). Närmare fjällen har det emellertid som regel gått längre tid mellan bränderna och det är troligt att dessa vanligen grandominerade skogar har brunnit mycket sällan.

De fjällnära, urskogsartade, skogarna har mycket höga naturvärden genom sin orördhet och storlek och är en betydelsefull del av den sista vildmarken i Sverige. Den skogliga kontinuiteten, det vill säga den tid som det vuxit skog på en plats, kan vara betydelsefull för vissa arter och den fjällnära västliga taigan har ofta en mycket lång kontinuitet. Viktiga substrat för den västliga taigans biologiska mångfald är gamla träd av tall och gran och död ved som torrakor, högstubbar och lågor liksom äldre lövträd av asp och sålg.

Fjällbjörkskog (9040)

Skog med dominerande fjällbjörk i den subalpina zonen i fjällområden. Fjällbjörken är här konkurrenskraftig på grund av djupa snöförhållanden och sen snösmältning. Olika vegetationstyper uppträder beroende på jordmån och exponering. De fattigaste typerna är rika på lavar och ris, de rikaste domineras av högrörter.

Näringsrik granskog (9050)

Barrskogar eller blandskogar med gran på näringsrika jordar. Lokalerna ligger ofta i sänkor, dalbottnar eller sluttningar med finsediment och/eller rörligt markvatten. Översilning kan förekomma. Naturtypen förekommer bland annat i raviner och andra sluttningar. Naturtypen ligger ofta på mullrika brunjordar som kan vara allt från torra till blöta. Skogen ska ha en krontäckning på över 30 procent och gran ska vara dominerande trädslag. Naturtypen är ofta mycket artrik när det gäller gräs, ormbunkar, örter och marklevande svampar. De viktigaste störningarna har varit till exempel stormfällningar, översvämningar och extrema klimatsituationer. De näringsrika granskogarna kan ha brunnit men det har i så fall skett sällan.

Förutsättningar för gynnsam bevarandestatus i skogen:

Skoglig kontinuitet med en varierad åldersstruktur och gamla träd.

Förekomst av viktiga substrat såsom exempelvis:

- » Död ved i form av högstubbar, grenar, torrträd, hålträd, lågor med mera av olika trädslag och nedbrytningsgrad.
- » Gamla och grova träd av olika trädslag.
- » I Näringsrik granskog (9050) och Taiga (9010) även lövträd (speciellt gamla och/eller grova träd) av till exempel asp, sålg och rönn.
- » Naturlig dynamik, vilket omfattar naturliga störningar, som stormfällningar, insektsangrepp och översvämningar. I västlig taiga är brand en viktig dynamisk faktor, i fjällbjörkskog är massangrepp av fjällbjörkmätare och laviner vanliga.
- » Opåverkad hydrologi.
- » Ingen påtaglig minskning av populationerna hos de typiska arterna. De typiska arterna är indikatorarter vars förekomst indikerar gynnsam bevarandestatus hos naturtypen genom att de reagerar relativt tidigt på förändringar.

SPECIFIKA FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR VISSA NATURTYPER

Taiga (9010): I områden med brandhistorik är vissa typer av bränd ved en förutsättning för många arter. Brandrefugier (områden där brand sällan eller aldrig förekommit) såsom till exempel fuktigare granskogar, sumpskogar, raviner etcetera. förutsätter en buffertzoon mot hyggen och brandfält.

Näringsrik granskog (9050): Näringsrika basiska jordar och/eller kalk, grönsten eller andra basiska bergarter.

Fjällbjörkskog (9040): Kontinuitet av fjällbjörk, bland annat för lavar i trädskiktet. Topografi och klimat med mycket snö och sen snösmältning gör fjällbjörken konkurrenskraftig. Översilade eller genomsilade sluttningar, alternativt kalkrik jordmån eller berggrund, är en förutsättning för de rikare typerna. Naturliga lämmel- och ripykler är en förutsättning för rovdjur (till exempel fjällräv) och fåglar (till exempel fjällabb och fjälluggla).

Arterna

Fjällräv (1911)

Arten har traditionella yngelplatser i allmänhet belägna högt på fjällheden – praktiskt taget alltid ovan björkgränsen och där substratet är lättgrävt med sorterad sand eller mo. Födan domineras av smågnagare. Den fångar även ripor och sommartid fågelungar av olika slag. Vintertid utgör förekomst av kadaver en viktig födokälla för fjällräven.

Förutsättningarna för gynnsam bevarandestatus är således:

- » tillgång till yngelplatser av speciell kvalitet.
- » god förekomst av smågnagare med regelbundna intervall.
- » god eller säker förekomst av framförallt renkadaver vintertid.

Arten hävdar revir och jagar under ynglingstiden över arealer i storleksordningen 15 till 36 kvadratkilometer. Den kan, då den uppsöker nytt revir eller partner, förflytta sig flera tiotals mil.

Utter (1355)

För ett livskraftigt bestånd av utter krävs stora områden med mer eller mindre sammanhängande vattensystem. Honors och hanars hemområde omfattar ett område på cirka 28 kilometer respektive 45 kilometer strandlängd. Mellan könen kan hemområden överlappa varandra. Optimala miljöer för utter är vatten som erbjuder riklig tillgång på lättillgänglig föda året runt och som har tillgång till områden där uttern kan vila ostört, föda upp ungar etc. Uttern är vintertid beroende av strömmande vatten som ger möjlighet till näringsfångst när sjöarna blir islagda. Utterns föda består mestadels av fisk som t.ex. lake, simpor och karpfiskar, men även groddjur, kräftor, större insekter, fåglar och mindre däggdjur kan ingå i dieten. Den kan, då den uppsöker nytt revir eller partner, förflytta sig långa sträckor, förmodligen flera tiotals mil, även på land tillsynes utan anknytning till vatten.

Lodjur (1361)

Lodjuret kräver viltrika marker där födan utgörs av allt från gnagare till större djur som rådjur och ren. Lodjuret finns i stor utsträckning i kuperade och ostörda marker, främst i skogsbygder men under senare år har den också expanderat till fjällnära områden. Lodjurets hemområde är flera kvadratmil stort, och enstaka djur kan förflytta sig tiotals mil på jakt efter ett revir eller en partner. Viss skydds jakt är tillåten på lodjur.

Järv (1912)

I vårt land är järven starkt knuten till fjällen och de fjällnära skogsområdena. Det finns få dokumenterade föryngringar i skogslandet nedanför fjällskogarna. Renen är ett viktigt bytesdjur, men den snyltar dessutom på andra rovdjurs bytesrester. Bytesrester göms regelbundet på skyddade ställen och kan nyttjas under hela vintern. Revir uppgår till en eller två kvadratmil för en ynglande hona medan hanarnas revir är mångdubbelt större och överlappar flera honors. Järven kan förflytta sig tiotals mil.

Fågelarterna**Gruppen pipare, vadare och trana**

Arternas namn och kod:

- » A 127 Trana
- » A 139 Fjällpipare
- » A140 Ljungpipare
- » A151 Brushane
- » A 154 Dubbelbeckasin
- » A 166 Grönbena
- » A 170 Smalnäbbad simsnäppa

EKOLOGISKA KRAV

Allmänna ekologiska krav för denna grupp av vadare, pipare och trana, är stora öppna våtmarksmosaiker (för till exempel ljungpipare minst 90 hektar) med låg vegetation, för att begränsa möjligheter till gömslen och sökplatser för rovdjur och -fåglar. Hävdade raningar och slättermarker säkras kravet på låg vegetation och områden för födosök. Fjällpipare häckar och födosöker på torra och relativt högt belägna fjällhedar. De flesta vadare håller sig inom relativt små revir, för dubbelbeckasin gissningsvis tio hektar, fjällpiparens revir är cirka en kvadratkilometer. Relativt högt vattenstånd är viktigt, till exempel för trana som häckar på våtmarker omgärdat av vatten.

Fiskfria gölar krävs för den smalnäbbade simsnäppan.

Ostördhet under häckningen och på spelplatser är mycket viktigt för till exempel dubbelbeckasin och trana.

Gruppen rovfåglar och ugglor

Arternas namn och kod:

- » A 082 Blå kärrhök
- » A 094 Fiskgjuse
- » A 098 Stenfalk
- » A 215 Berguv
- » A 216 Fjälluggla
- » A 222 Jorduggla
- » A 223 Pärluggla
- » A 456 Hökuggla
- » A 457 Lappuggla

EKOLOGISKA KRAV

Rovfåglar kräver ostördhet runt häckningsplatserna under häckningsperioden, dvs främst april – augusti. Mindre känsliga är dock hök- och pärluggla.

Fiskgjuse bygger bon i plattkronade gamla tallar (äldre än 200 år) eller på klippphyllor, fiskgjuse i nära kontakt med vatten. Lappuggla tar över stora risbon från till exempel ormvråk. Stenfalk använder sig av bland annat övergivna korp- och kråkbön i träd eller på klippphyllor. Hök- och pärluggla bygger bo i hålträd efter främst spillkråka i tät skog, gärna i närheten av större öppna områden. Helt knutna till öppna områden är blå kärrhök och jorduggla vilka häckar ute på eller i anslutning till stora öppna områden, till exempel myrar, kärr och hedar. Fjällugglan häckar på toppen av en kulle på fjällhedar och liknande vidsträckta, öppna områden med småkuperad topografi. Häckning sker i Sverige enbart under år med höga eller mycket höga tätheter av lämmel i områden med fjällhed.

Stora öppna områden såsom våtmarker, naturbetesmarker, slåttermarker och hyggen är viktiga för födosök av främst gnagare och småfågel för berguv, hökuggla, stenfalk, jorduggla, blå kärrhök och lappuggla. Även pärluggla kan husera i kantzon mellan skog och öppen mark. Fjälluggla jagar på fjällhedar och annan öppen mark i fjällen.

Fåglarnas föda skiljer sig. Gnagare och småfåglar är viktiga bytesdjur för de mindre rovfåglarna, de medelstora jagar även hare och mellanstora fåglar.

Fiskgjuse jagar fisk ned till en halv meters djup. De mindre rovfåglarna söker föda i mindre revir om 3 till 25 kvadratkilometer, de större kan jaga någon mil från boet.

Vintertid kan fjällugglorna förflytta sig över vidsträckta områden längs norra halvklotet varvid de slår sig ned i de områden som för tillfället har bäst födotillgång. Vid dålig födotillgång under vinterhalvåret kan fjällugglorna flytta söderut.

Lappuggla är en stannfågel medan ungfåglarna sprids i alla riktningar bort från boplatsen (vanligen tio mil från boplatsen).

Gruppen simfåglar och silvertärna

Arternas namn och kod:

- » A 194 Silvertärna
- » A 001 Smålom
- » A 002 Storlom
- » A 038 Sångsvan

EKOLOGISKA KRAV

Gruppen är ganska spretig och har olika ekologiska krav.

Lommarna behöver ostörda häckningsplatser, medan silvertärna är mindre störningskänsliga. Smålom häckar vid fiskfria dammar och småvatten ute på gungflyn för att komma undan predatorer. Storlom häckar på öar och holmar vid klarvattensjöar. Silvertärna kräver fiskrika sjöar och häckningsplatser skyddade från bland annat mink och rävar.

Lommar och silvertärnor fiskar medan sångsvan äter undervattensväxter. Dikning och därmed igenväxning av våtmarkerna ökar tillgängligheten för rävar och andra jägare till häckningsplatserna, vilket påverkar smålom och silvertärna.

Som känsligast är sångsvan vid rastplatser under flyttningar och på övervintringsområden. Därför behöver sångsvan lugn under vårvintern (par som häckar i nordligaste delen av Skandinavien).

Silvertärnor är ganska störningskänsliga fåglar men har minskat drastiskt i antal. En orsak är färre skrattnåskolonier som har givit skydd för rovfåglar. Smålom har minskat i antal under en lång tidsperiod. I Europa är norra Skandinavien kärnområde för sångsvan.

Gruppen hackspettar

Arternas namn och kod:

- » A 234 Gråspett
- » A 236 Spillkråka
- » A 241 Tretåig hackspett

EKOLOGISKA KRAV

Gråspett behöver tillgång på lämpliga häckningsmiljöer i form av blandskogsbestånd och barrbestånd med rika inslag av grova lövträd och död lövved. Arten livnär sig till stor del på myror och andra marklevande insekter varför förekomsten av ljusöppna, solexponerade miljöer i skogen är mycket viktig. Boträd är främst grov asp men även tall, björk, rönn och gråal. Under vinterhalvåret är tillgång på områden med rik förekomst av död ved och vedlevande insekter som alternativföda viktigt. Den ses under denna årstid ofta i alstrandskog. Lämpliga häckningsmiljöer för spillkråka är grov asp (30 centimeter diameter i brösthöjd) och tall (40 centimeter diameter i brösthöjd), vilket är en bristvara i norrländska skogar. Medelåldern för häckningsträd i Dalarna är 187 år och i Gästrikland 239 år, vilket innebär att den troligen inte är lägre i Jämtlands län.

Spillkråkans föda är vedlevande insekter och myror. Den födosöker ofta lågt i träd, på stubbar mm, gärna i rotrotad gran efter hästmyror.

Tretåig hackspett häckar i skog med ett stort inslag av döda eller döende träd, huvudsakligen i olikåldrig naturgranskog med kontinuerlig förekomst av barkborreangripna träd och högstubbar och ofta i sumpgranskog. För att trivas krävs att minst fem procent av den stående biomassan är stående död ved med kvarsittande bark. Den är specialist på barkborrar och följer massförekomsterna av insekterna till brandfält, stormfällan etcetera. Därför är den tretåiga hackspetten mer rörlig än många andra hackspettar.

Spillkråkan är något av en nyckelart i barrskogens ekosystem genom att den producerar ett stort antal bohål lämpliga för större hålhäckande fåglar och däggdjur som inte själva kan hugga ut sitt bo.

Alla tre hackspettarna är stannfåglar och häckningsreviret är 25 till 100 hektar för tretåig och 100 till 1000 hektar för spillkråka och gråspett. Alla arterna rör sig vintertid över större arealer. Från Norge finns uppgifter om födosöksområden för gråspett på upp till 5 500 hektar.

Historiskt sett har gråspett, liksom övriga hackspettar, gynnats av skogsbränder, på kort sikt genom insektsrikedomen på brandfältet och på lång sikt genom bildandet av så kallade lövbrännor.

Gruppen skogshöns och blåhake

Arternas namn och kod:

- » A 108 Tjäder
- » A 104 Järpe
- » A 409 Orre
- » A 272 Blåhake

EKOLOGISKA KRAV

Blåhaken häckar i fjällbjörkskog och områden med täta videsnår. Häckningsreviret är cirka en hektar.

Orren är de öppna markernas skogshöna och häckar på hedar och mossar samt i tidiga successionsstadier efter kalhyggen och skogsbränder.

Tjädern häckar i stora sammanhängande skogsområden med en variation av gammal tallskog, myrar, kärr och sumpskogar. Dessutom är den bunden till traditionella lekplatser. Under vintern lever den i äldre tallskog och livnär sig på tallbarr och tallskott. Våren tillbringar hönan på våtmarker och äter tuvullens blad, blommor och skott. De små kycklingarna trivs också ute på våtmarkerna, där de äter insekter.

Tjäderns och orrens hemområde är cirka 25 till 75 kvadratkilometer stort.

Järpen vill ha tät skog med förnygring av främst gran med inblandning av al, björk och asp. Lövtrådsandelen bör överstiga tio procent för att marken ska accepteras. Järpen hittas inte i fragmenterade, isolerade lokaler mindre än 25 hektar. Förblir biotopen intakt stannar järpen i sitt revir hela sin livstid.

För alla skogshöns är god tillgång på insekter mycket viktigt för kycklingarnas överlevnad, och därför blir hönsen beroende av bland annat våtmarker under kycklingarnas första levnadsveckor.

Hotbild

Här beskrivs de viktigaste hoten vi idag känner till mot Natura 2000-området. Andra hot som idag är okända kan bli aktuella i framtiden liksom mer storskaliga och diffusa hot såsom till exempel klimatförändringar. Exempelvis skulle en global klimatförändring mot ett varmare klimat kunna ge kraftigt förändrad vegetation och artsammansättning. I föreliggande bevarandeplan har ingen hänsyn tagits till detta. Skulle ett sådant scenario bli verklighet får man i framtiden ta ställning till hur bevarandeplanen ska anpassas till det.

Naturtyperna

De fjällnära ekosystemen är formade av ett kärvt klimat vilket innebär att det kan ta lång tid för naturen att återhämta sig efter mänskliga störningar.

Terrängkörning eller annan aktivitet som leder till omfattande markslitage är ett stort problem på många ställen i länet, inte minst i fjällen och de fjällnära områdena. Våtmarker är ofta särskilt känsliga eftersom spåren här kan fungera som diken och det tar ofta mycket lång tid innan naturen reparerat skadan.

Ett extensivt renbete är ofta en förutsättning för gynnsam bevarandestatus. Ett för hårt betestryck och för mycket tramp från renar liksom terrängkörning i samband med renskötseln kan emellertid innebära ett hot. Risken är störst i anslutning till renskötselaneläggningar, vid transportleder till anläggningarna samt utmed flyttleder.

Nationellt sett är skogsbruk det största hotet mot de skogliga naturtyperna.

Natura 2000-området är emellertid skyddat som naturreservat och här torde inte skogsbruket längre vara ett lika uttalat hot. Skogsbruk i anslutning till området kan emellertid trots det innebära ett hot eftersom fragmentering av naturtypen kan ge upphov till brist på genflöde mellan populationer. Likaså kan avverkningar, markavvattning, skogsbilvägar med mera i anslutande områden leda till att hydrologin i delar av området påverkas negativt.

ANDRA HOT:

- » Luftföroreningar och kvävednedfall kan förändra näringsstatus och artsammansättning.
- » Ett för stort viltbete kan innebära att lövträden inte får chans att växa upp till fullstora träd.
- » All form av markavvattning eller annan påverkan på hydrologin.
- » Kalkning och gödsling.
- » Alla mänskliga ingrepp som innebär vandringshinder eller att vattendragets naturliga flödesdynamik förändras.
- » Inplantering av främmande arter.
- » Ett för omfattande turisttryck.

Arterna

FJÄLLRÄV (1911)

De uteblivna eller mycket försvagade sork- och lämmelcyklerna i fjällen de senaste 20 åren har försämrat fjällrävens överlevnad högst väsentligt. Ett relativt rikt lämmelår 2001, med åtminstone nio föryngringar av fjällräv, inger dock ett visst hopp inför framtiden. Rödrävens expansion upp i fjällrävens utbredningsområde medför en risk att rävskaften ska drabba även fjällräven. Rödräven konkurrerar dessutom med fjällräven om lyorna, är en predator på fjällräv samt konkurrerar om födan. Brist på döda djur (till exempel rovdjursdödade renar) under vintern riskerar att medföra förhöjd dödlighet för de få kvarvarande fjällrävarna. Fjällräven är numera så sällsynt att det kan uppstå svårigheter för de få kvarvarande djuren att träffa på varandra och bilda par.

JÄRV (1912)

Det allvarligaste hotet mot järven är den illegala jakten. Födobrist vintertid kan också vara en tillväxtbegränsande faktor, bland annat eftersom rensköterna numera i allt högre utsträckning samlar/transporterar renarna mer effektivt från fjällen under vinterhalvåret.

LODJUR (1361)

Illegal jakt är det allvarligaste hotet mot arten. Även ett alltför hårt jakttryck kan medföra minskande stammar. Det var allmän jakt på lodjur i hela landet fram till 1986. Sedan mitten av 1990-talet har en reglerad jakt – så kallad skydds jakt – tillåtits. I renskötselområdet har avsikten varit att i vissa områden minska stammen. Rävskaften och trafik skördar årligen flera tiotals offer.

UTTER (1355)

Höga halter av PCB har tidigare orsakat drastiska nedgångar av utterbeståndet i Sverige. Situationen på miljögiftsidan är dock förbättrad och under den senaste tioårsperioden har detta bl.a. medfört ett generellt sett ökande utterbestånd och en spridning in i tidigare uttortområden. Reglering av vattendrag, utbyggnad av vattenfall och strömsträckor. Biltrafiken skördar årligen ett relativt stort antal uttrar vilket inte är försumbart med tanke på att det svenska beståndet fortfarande är relativt litet. För utterpopulationen som helhet är sannolikt inte trafiken ett av de allvarligaste hoten men lokalt, framför allt i delar av södra Sverige, kan trafiken vara en begränsande faktor.

Drunkning i fasta fiskeredskap. Här kan man ta lärdom av Danmark som har arbetat en hel del med att göra vissa fiskeredskap som dränker uttrar "uttersäkra". Störning: Uttern verkar inte vara så störningskänslig som man kan tro. Det finns uttrar i till exempel centrala Mora, Uppsala, Nyköping och Norrtälje. De är påfallande okänsliga för störningar som är konstanta eller regelbundna och som inte direkt är riktade mot vattenbiotopen till exempel bakgrundsbuller från en tätort eller jordbruksmaskiner. Däremot, vid en oregelbunden störning (till exempel vid intensiv kanotpaddling vissa helger), visar uttrarna tecken på att bli störda.

Fågelarterna

Hot mot fiskstammar och livet i vattnet

- » Omfattande nätfiske kan även resultera i drunknade fåglar.
- » Störningar
- » Störning av fåglarna under spel och häckning, det vill säga april till augusti.
- » Störning kan vara vandrare, skotertrafik, närgången vattenskoter- och båttrafik (även kanoting), avverkningar etcetera.
- » Boplundrare.
- » Näringsberikning, igenväxning och utsläpp
- » Indirekt innebär markavvattning igenväxning. Därmed försvinner häckningsplatser för ett stort antal fågelarter, då buskage medför möjligheter för rovdjur att gömma sig. Igenväxning medför även begränsade möjligheter till födosök för ett stort antal små och mellanstora rovfåglar.
- » Igenväxning medför sämre möjligheter till födosök på myrarna för skogshönsens kycklingar.

Övriga hot

- » Fragmentering av stora öppna våtmarker, genom vägbyggen, vandringsleder, igenväxning, skogsbruk, bebyggelse och luftledningar. Fragmentering påverkar stammen av vadare och rovfåglar, tjäder, järpe och gråspett.
- » De mindre rovfåglarna påverkas av den minskande stammen av gnagare, främst fjälllämmel, men även av småviltjakt de år som ripans häckning har varit mindre lyckad. Blå kärrhök, hökuggla och jorduggla har minskat successivt de senaste 15 till 20 åren, där en tänkbar orsak kan vara just minskad tillgång på gnagare.
- » Byggnation av vindkraftverk, telemaster, luftledningar bilar och tåg. Detta påverkar i första hand större fåglar.
- » Fortfarande idag finns ett utbrett rovdjurshat hos stora grupper i Sverige. Olovlig jakt och störningar vid bona leder till många misslyckade häckningar.

Bevarandeåtgärder

Övergripande lagstiftning

Ett tillståndskrav har införts i Miljöbalken som innebär att det är förbjudet att utan tillstånd bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i Natura 2000-områden. Tillståndsplikten "fångar upp" såväl verksamheter och åtgärder som i övrigt regleras i Miljöbalken liksom de som regleras i annan lag. Förutsättningarna för att ge tillstånd anges i 7 Kap 28 b § och 29 §. Tillstånd får lämnas endast om verksamheten eller åtgärden inte kan skada de förtecknade naturtyperna i Natura 2000 området, eller där denna inte innebär en störning som på ett betydande sätt kan försvåra bevarandet i området av de arter som avses att skyddas.

Regionala miljömål

Riksdagen har beslutat om 15 övergripande miljömål. Länsstyrelsen har haft till uppgift att anpassa dessa till länets förhållanden. Tabell 5 visar på miljömål som har direkt anknytning till Skäckerfjällen och dess närmaste omgivning.

Tabell 5: Miljömål som har direkt anknytning till Skäckerfjällen och dess närmaste omgivning.

Länsmål	Delmål	Beskrivning
8 Levande sjöar och vattendrag	8:2	Skyddet för värdefulla natur- och kulturmiljöer vid och i sjöar och vattendrag skall utökas; minst hälften av miljöerna skall vara skyddade. Kunskaperna skall successivt förbättras.
	8:3	Restaurering av vattensystemet
	8:5	Förhindra spridning av oönskade arter och populationer
	8:6	Stärka skyddet och förbättra livsvillkoren för hotade arter och populationer
11 Myllrande våtmarker	11:1	Skyddsvärda våtmarker lämnas fria från mänskliga ingrepp
	11:2	Förhindra motordriven barmarkskörning på skyddsvärda våtmarker.
	11:5	Kulturhistoriska lämningar
12 Levande skogar	12:1	Totalt cirka 215 000 ha skyddsvärd skogsmark i länet undantas från skogsproduktion, varav 130 000 ha är statligt områdesskydd och cirka 85 000 hektar är frivilliga avsättningar.
	12:2	Försumbara skador på forn- och kulturlämningar
	12:3	Mängden hård död ved skall öka med minst 25 procent.
	12:4	Både arealen äldre lövträdsrik skog och arealen gammal skog skall öka med 5 procent jämfört med läget år 1998.
13 Ett rikt odlingslandskap	13:1	Arealen brukad/hävdad åkermark och slätterängar skall uppgå till minst samma nivå som år 2000 och betesmarkerna ska öka med minst 10 procent jämfört med år 2000.

	13:4	Arealen brukad/hävdad jordbruksmark på fjällängenheter och fåbodgårdar skall ligga kvar på minst samma nivå som år 2000.
14 Storslagen fjällmiljö	14:1	Minskning av störningar på flora, fauna, renskötsel och icke motorburen turism.
	14:2	Livskraftiga självreproducerande, lokala fiskbestånd i fjällens sjöar och vattendrag skall bibehållas och stärkas.
	14:3	Länsstyrelsen skall följa beståndsutvecklingen hos särskilt känsliga djurarter i fjällen.
	14:4	Känna till, vårda och skydda speciellt värdefulla miljöer såsom såväl samiska miljöer som fjällnära jordbruk/fåbodar i länets fjälltrakter.
	14:5	Jämtlands län skall ha hållbara naturbetesmarker inom länets fjällområden.

Skydd

Hela Natura 2000-området är sedan 1988 ett naturreservat vilket torde vara ett lämpligt skydd även framledes. Skäckerfjällen är även riksintresse för naturvård och friluftsliv.

Enligt föreskrifterna för naturreservatet är det exempelvis inte tillåtet att uppföra byggnader, anlägga väg, bedriva täkt, dika, dämna, medvetet uppehålla sig närmare rovfågelbo, lya eller gryt än 100 meter samt att göra åverkan på mark, torrträd, vindfällan och växtlighet.

Fridlysning

För orkidéer och ett antal andra arter råder ett generellt förbud att plocka, gräva upp eller på annat sätt ta bort eller skada vilt levande exemplar samt att ta bort eller skada frön eller andra delar. Vilka arter det gäller kan exempelvis hittas på hemsidan för Naturvårdsverket: www.naturvardsverket.se

Ingen negativ påverkan på hydrologin

All markavvattning eller andra åtgärder, inom eller utom Natura 2000-området, som kan riskera att påverka hydrologin i området negativt ska undvikas.

Terrängkörning

Barmarkskörning med främst fyrhjulning är en ökande verksamhet som kan orsaka bestående skador på våtmarksvegetation i såväl fält- som bottenskikt. Spåren blir också en typ av diken.

Det är därför viktigt att terrängkörningslagen (SFS 1975:1313) samt terrängkörningsförordningen (SFS 1978:594) efterlevs. Om det skulle visa sig att det trots detta uppstår skador behövs åtgärder för att begränsa körningen och dess effekter:

- » Inventering av eventuella skador
- » Kanalisering till områden med låg känslighet och förstärkning av leder med högt slitage.
- » Information till markägare och aktörer inom skogsbruk, rennäring, jakt- och turism.

Det är viktigt att de regler som finns angående snöskoterkörning efterlevs. Skulle det i framtiden visa sig att snöskoterkörning innebär ett hot får man då ta ställning till lämpliga åtgärder.

Jakt, fiske och övrigt friluftsliv

Områdets Natura 2000-status bör inte innebära några ytterligare begränsningar av jakt, fiske och friluftsliv (inom allemansrättens ram) jämfört med tidigare. Åtminstone inte så länge de naturvärden som legat till grund för utpekandet av Natura 2000-området inte riskerar att skadas. Det är dock viktigt att jägare, fiskare och övriga människor idkande friluftsliv tar god hänsyn till växtlighet och djur- och fågelliv.

Rennäring

Renbete är viktigt för att upprätthålla gynnsam bevarandestatus för vissa naturtyper. Samtidigt är det viktigt att rennäringen liksom andra näringar tar erforderlig naturvårdshänsyn, exempelvis genom lämpligt betestryck och ett väl planerat anspråkstagande av berörda marker. Det är viktigt att Statens jordbruksverks föreskrifter om hänsyn till naturvårdens och kulturmiljövårdens intressen vid renskötsel efterlevs (SJVFS 1996:121).

Bevarandeåtgärder utanför området

Då Natura 2000-området är så pass stort torde skogsbruk eller andra åtgärder utanför området endast påverka området marginellt. Det är ändå önskvärt med en förhöjd naturvårdsambition i zonen närmast utanför Natura 2000-området. Gödsling och kalkning i skogsområden runt Natura 2000-området ska begränsas. Skyddszon mot området bör vara minst 50 meter. Vid avverkningar, gödsling, kalkning m.m. i områden där vattenföringen leder in i Natura 2000-området måste särskild hänsyn tas.

Markägare till närliggande områden har goda möjligheter att hjälpa till att bevara naturvärdena som finns i området genom att exempelvis vid röjningar, gallringar och slutavverkningar gynna lövträd och då framförallt asp, sälg och rönn. Detta för att skapa ny grov levande och död lövved dit de arter som är knutna till dessa substrat kan sprida sig.

Skötselåtgärder

FJÄLLÄGENHETEN SANDNÄSET

Marken omfattas av 5-årigt miljöstöd sedan 2001, för att säkra en kontinuerlig hävd under perioden. Då detta stöd upphör bör skötseln följas upp, och en ny lösning för fortsatt hävd utarbetas.

VÅTMARKER

Vid igenväxning av de öppna våtmarkerna bör röjning och slåtter övervägas för att bibehålla befintligt växt- och djurliv. Exempelvis är många fågelarter i Skäckarfjällen beroende av stora öppna våtmarker och/eller hävdade områden.

TAIGA (9010)

Om naturtypen ska lämnas till fri utveckling kommer naturvärdena knutna till tall och löv att försvinna på sikt medan naturvärden knutna till gran ökar. Aktiva insatser i framtiden, såsom naturvårdsbränning och/eller avveckling av gran för att släppa fram tall och lövträd, krävs för att bevara de tidigare naturvärdena knutna till framförallt lövträd. Området är emellertid inte lämpat för bränning med dagens metoder. Dessutom kan naturvärdena knutna till gran redan idag vara så intressanta att det är tveksamt med naturvårdsbränning ur den synpunkten.

Inom tio år bör området inventeras för att ge information om vi ska satsa enbart på granvärdena eller om åtgärder ska vidtas för att bibehålla och skapa nya naturvärden knutna till lövträd.

ÖVRIGA NATURTYPER

I enlighet med skötselplanen för naturreservatet lämnas övriga naturtyper tills vidare för fri utveckling.

ÅTGÄRDSPROGRAM FÖR HOTADE ARTER

Från och med 2004 och framåt görs ett nationellt arbete med åtgärdsprogram för hotade arter. Då området hyser några av dessa hotade arter, ska vid behov bevarandeplanen och därmed skötseln anpassas för att gynna dessa då respektive åtgärdsprogram är färdigt. För Skäckerfjällen gäller det arterna vityxne, utter, fjällräv, lodjur och järv samt dubbelbeckasin.

Bevarandestatus idag

Området är otillräckligt undersökt varför vi inte med säkerhet kan säga vilken bevarandestatus området har idag.

Området är otillräckligt undersökt varför vi inte med säkerhet kan säga vilken bevarandestatus området har idag. Nedan redovisas därför endast en preliminär bild.

Bedömd bevarandestatus för ingående naturtyper enligt art- och habitatdirektivet
För samtliga ingående naturtyper inom Natura 2000-området Skäckerfjällen bedöms bevarandestatusen vara gynnsam.

Bedömd bevarandestatus för ingående arter enligt art- och habitatdirektivet.
För de ingående arterna kan bevarandestatus inte bedömas på områdesnivå.
Bedömd bevarandestatus för ingående fågelarter enligt art- och habitatdirektivet.
Det går inte att sätta en områdesspecifik bevarandestatus för de ingående fågelarterna som är utpekade för området. Merparten av arterna är flyttfåglar vilket betyder att faktorer utanför området också påverkar populationerna.

Bevarandestatus nationellt för ingående naturtyper

Vatten

ÄVJESTRANDSJÖAR (3130)

Naturtypen bedöms ha gynnsam bevarandestatus inom alpin region, men ogynnsam inom boreal och kontinental region. Skälen till att naturtypen inte bedöms ha gynnsam bevarandestatus i boreal och kontinental region är att återhämtningen från försurningen är långsam, vattenregleringar motverkar naturliga vattenståndsfuktuationer och skapar vandringshinder, förbrukning pågår (framför allt i södra delen av boreal region) och kräftpest hotar den typiska arten flodkräfta.

ALPINA VATTENDRAG (3220)

Den nationella bevarandestatusen för naturtypen är gynnsam.

Hedar

ALPINA HEDAR (4060)

Nationell bevarandestatus är gynnsam. Naturtypen är vanligt förekommande i fjällområdet, främst i de låg- och mellanalpina bältena. Stora arealer är skyddade inom befintliga naturreservat och nationalparker.

ALPINA VIDEBUSKMARKER (4080)

Nationell bevarandestatus är gynnsam. Naturtypen är vanligt förekommande i fjällområdet, främst i de låg- och subalpina bältena. Stora arealer är skyddade inom befintliga naturreservat och nationalparker.

Gräsmarker

De äldre typerna av fodermarker, ängar och betesmarker, som tidigare varit dominerande både arealmässigt och ekonomiskt har fått minskad ekonomisk betydelse. Särskilt slåtterängarna har nästan helt och hållet utgått ur jordbruksproduktionen. Av den ängsareal som fanns för hundra år sedan återstår endast en ytterst liten rest. Inom det nuvarande miljö- och landsbygdsprogrammet hävdas cirka 6 000 hektar ängsmark och ca 400 000 hektar betesmark.

ALPINA SILIKATGRÄSMARKER (6150)

Nationell bevarandestatus är gynnsam. Naturtypen är vanligt förekommande i fjällområdet och stora arealer är skyddade inom befintliga naturreservat och nationalparker. I övrigt är inte betydande arealer utsatta för direkta hot på grund av markförändring eller luftföroreningar.

ALPINA KALKGRÄSMARKER (6170)

Den nationella bevarandestatusen för naturtypen är gynnsam.

Våtmarker

Utbredningsområdet för naturtypen Öppna mossar och kärr (7140) och myrar har inte minskat. Totalarealen av habitatet i landet har minskat rejält under 1900-talet, men fortfarande finns stora arealer kvar. Där habitatet spolierats är uppodling, markavvattningsprojekt och storskaliga torvtäkter anledningen till förstörelsen. En stor andel av förekomsterna av habitatet har lokala skador i form av små husbehovstäckter och markavvattningsprojekt. Skadefrekvensen är störst på de små myrarna söder om norrlandsgränsen (*Limes Norrlandicus*), därefter är situationen sämst för de små myrarna i de boreala delarna av Norrland. Förekomster av habitatet som ligger i de stora myrkomplexen och i fjällen är oftast de bäst bevarade. Igenväxningen av kärr i den sydligaste delen av landet kan komma att bli ett allvarligt problem framöver.

Totalarealen av naturtypen Aapamyror (7310) i landet har minskat något under 1900-talet, men fortfarande finns stora arealer kvar. Där habitatet spolierats är främst markavvattningsprojekt och storskaliga torvtäkter anledningen till förstörelsen.

En stor andel av förekomsterna av habitatet har lokala skador i form av små husbehovstäckter och markavvattningsprojekt, det gäller framför allt de soligena (sluttande) kärren. Habitatets utbredningsområde har inte minskat.

Berg

De övre delarna av rasbranter är viktiga tillhåll för bland annat hotade rovfåglar. Bevarandestatusen för naturtypen Silikatarasmarker är gynnsam.

Skogar

Den mycket heterogena naturtypen Taiga (9010) finns spridd i hela den boreala delen av landet. De största arealerna finns i Norrlandslänen och där finns även mycket av de största naturvärdena. Sverige/Finland har ett särskilt ansvar för naturtypen inom EU. Historiskt sett är förlusten av västlig taiga mycket stor och endast några få procent återstår (cirka tre procent av 21 miljoner hektar) i boreal region. Produktionsskogsbruket är det största hotet mot naturtypen och dess naturvärden. Bristen på död ved, gamla träd och brandfält leder till en utarmning av artstocken och utdöendet av arter ligger inte i fas med den kvarvarande arealen. Mycket tyder på att flera arter endast lever kvar i restpopulationer som kommer att dö ut inom en snar framtid. Det är därför av stor vikt att så mycket som möjligt av naturtypen undantas skogsbruket. Avsaknaden av brand är också ett problem för naturtypens naturliga dynamik och artinnehåll.

De naturvärden som är relaterade till naturtypen Näringsrika granskogar (9050) består ofta av ett artrikt fältskikt med kär växter och marksvampar. Rika orkidelokaler (till exempel guckusko) förekommer främst i Jämtland. Områden med gammal skog och lång trädkontinuitet är ovanligt, men i de fall de förekommer har de även mycket höga naturvärden kopplade till grova träd, mycket död ved och stor artrikedom av främst svampar, lavar och insekter. Totalt finns cirka 140 000 hektar i landet. Den är vanligast i de kalkrika delarna av den boreala regionen, varav ca en tredjedel i Jämtland, speciellt av högörstypen. De kan då utgöra smala stråk i en mosaik tillsammans med till exempel Taiga (9010), men kvaliteten varierar. Naturtypen är hotad av skogsbruk, eftersom den ofta innehåller stora ekonomiska värden. Objekt med höga naturvärden och hög ålder minskar därför stadigt genom avverkningar. Naturtypen har inte prioriterats lika högt i det nationella områdesskyddsarbetet, som mer urskogslika barrskogar av lägre bonitet.

I fjällbjörkskog uppträder olika vegetationstyper beroende på jordmån och exponering. Allt från fattiga typer med ren- och bägarlavar, kvastmossa och skogsstjärna till rika typer med nordisk stormhatt, torta, skogsnäva, stenbär, och smörboll. Naturtypen dominerar den subalpina regionen i fjällvärlden, det vill säga övergångszonen mellan barrskog och kalfjäll, uppskattningsvis 1 160 000 hektar i landet.

Det finns inget omedelbart hot idag. Den övervägande delen av fjällbjörkskogen utgörs av skogligt impediment, där skogsbruk i princip inte är tillåtet. Endast enstaka träd får fällas om naturmiljöns karaktär inte förändras därav. Det har heller inte varit någon betydande historisk förlust av habitatet.

Bevarandestatus nationellt för ingående arter

Fjällräv (1911)

Fjällräv har en mycket liten och fragmenterad förekomst i det svenska kalfjällsområdet söderut till Dalafjällen. De svenska fjällrävarna har kontakt med den norska populationen som i genomsnitt de senaste tio åren har uppgått till knappt 50 vuxna individer. Då den norska populationen för sitt fortbestånd är beroende av kontinuerligt stöd bedöms den inte påverka rödlistebedömningen av den svenska stammen. Artens existens i Sverige hotas av rödrävens expansion i fjällvärlden och uteblivna smågnagartoppar. Fjällräv bedömdes som Akut hotad (CR) 2010 men en populationsökning de senaste tio åren medför nu kategori EN. Merparten av uppgången har skett i två områden med intensiva bevarandeåtgärder. I det ena av dessa områden har den reproducerande populationen dock minskat med 50 procent 2013 år 2014, som en följd av att rödrävskaab spridits bland fjällrävarna i området sedan vårvintern 2013. Det finns en risk att fjällräven försvinner från denna lokal vilket skulle öka isoleringen ytterligare mellan de livskraftiga lokalområdena. Antalet reproduktiva individer skattas till 80 (50 till 130). Antalet reproduktioner 2007 till 2014 var 25,35,2,30,65,0, 20 respektive 50. Den Fennoskandiska populationen uppgick i genomsnitt till cirka 120 vuxna individer under den senaste 10-årsperioden, varav cirka 80 i Sverige. Av dessa är flera individer så pass isolerade att de inte finner en partner. Antalet lokalområden i landet skattas till tre. Dessa är belägna i Jämtland och Västerbotten. Det är mycket liten kontakt mellan dessa. Det nordligaste lokalområdet ligger i norra Västerbotten och inkluderar några lyor i gränsfjällen mellan Västerbotten och Norrbotten. I resterande del av Norrbottens fjällvärld förekommer endast ett fåtal vandrande fjällrävar och det har bara skett en reproduktion de senaste tio åren (2014). Utbredningsområdets storlek överskrider gränsvärdet för rödlistning. Förekomstarean skattas till 650 kvadratkilometer. I medeltal 25 reproduktionslokaler x 25 kvadratkilometer. Populationen är ökande. Den fluktuerande fjällrävstammen har uppvisat en positiv trend de senaste tio åren tack vara intensiva skyddsåtgärder som till exempel utfodring av fjällräv och jakt på rödräv, men till stor del även på grund av återkommande lämmeltoppar sedan sekelskiftet. Extrema fluktuationer förekommer i förekomstarean och antalet fullvuxna individer. De skattade värdena som bedömningen baserar sig på ligger alla inom intervallet för kategorin Starkt hotad (EN). Antalet individer bedöms vara lägre än gränsvärdet för Starkt hotad (EN) enligt D-kriteriet. (D).

Järv (1912)

Järv förekommer i fjällen och fjällnära områden samt på flera platser i Norrlands inland. Sverige delar populationen med Norge och därmed ökar livskraften för delpopulationerna i respektive land. Dock är delpopulationerna i nordligaste Norge och i sydvästra Norge genetiskt väl differentierade, vilket visar på ett begränsat genutbyte mellan dessa och den gemensamma norsk-svenska populationen. Antalet reproduktiva individer skattas till 400 (325 till 490). I medeltal uppgick den totala skandinaviska populationen till 1 060 individer 2010 till 2013, varav drygt 700 i Sverige. Andelen könsmogna av dessa är 50 till 60 procent, det vill säga cirka 580 i Skandinavien varav cirka 400 i Sverige. Utbredningsområdets storlek (EOO) och förekomstarean (AOO) överskrider gränsvärdena för rödlistning. AOO = 200 revir x 150 kvadratkilometer. Populationen är ökande. Även utbredningsområdet ökar. De skattade värdena som bedömningen baserar sig på ligger alla inom intervallet för kategorin Sårbar (VU).

Lodjur (1361)

Lo, som är ett skogsdjur, finns i Norrland och Svealand samt lokalt men under spridning i Götaland. Sverige och Norge delar samma population och därmed ökar livskraften för delpopulationerna i respektive land. Åren 2009/2010 till 2012/2013 konstaterades genom inventeringar i medeltal 302 familjegrupper i Skandinavien, varav 231 i Sverige. Detta motsvarar 1 800 (1 400 till 2 200) individer i Skandinavien, varav 1 400 (1 100 till 1 600) i Sverige. Antalet köns mogna uppgår till 70 till 75 procent av totala antalet individer, det vill säga cirka 1 250 i Skandinavien, varav knappt 1000 i Sverige. Inventeringen som genomfördes 2013/2014 resulterade i 750 till 950 individer (525 till 712 reproduktiva). Även om denna inventering inte blev tillfredsställande genomförd i vissa delar av landet så tyder allt på att antalet reproduktiva individer understiger 1000. Antalet reproduktiva individer skattas till 900 (800 till 1000). Utbredningsområdets storlek och förekomstarean överskrider gränsvärdena för rödlistning. Populationen minskar med mer än tio procent inom 15 (= tre generationer) år. Minskningen avser antalet reproduktiva individer (populationen var relativt stabil i början av seklet, men har minskat under senare tid - data från årliga lodjursinventeringar). De skattade värdena som bedömningen baserar sig på ligger alla inom intervallet för kategorin Sårbar (VU). Fortgående minskning förekommer i kombination med att antalet reproduktiva individer är lågt vilket gör att arten hamnar i kategorin Sårbar (VU).

Utter (1355)

Utter finns utbredd i Norrland, stora delar av Svealand samt lokalt i Götaland. Optimala miljöer för arten är vatten som erbjuder riklig tillgång på lättfångad föda året runt och som har tillgång till platser där den kan vila ostört, föda upp ungar etcetera. Den alpina utterpopulationen har kontakt med den norska populationen som uppgår till i storleksordningen 20 000 djur, där de flesta dock finns vid kusten. Utter ökar i Sverige men det finns fortfarande stora tveksamheter vad gäller utterns reproduktionsframgång (Mia Bisther, Anna Roos, Thomas Sjöåsen, Oskar Norrgrann). Höga halter av "nya miljögifter" såsom PFOS och PBDE har uppmätts i uttrar och vad dessa halter innebär för arten har vi ännu ingen kontroll på. I Norge anses beståndet ha minskat med minst 30 procent 1996 till 2011 och bedöms därför inte kunna påverka det svenska beståndet i positiv riktning. Antalet reproduktiva individer skattas till 1100 (900 till 1400). Antal reproducerande honor beräknas till 550 (450 till 700) vilket innebär $550 \times 2 = 1\,100$ (900 till 1 400) köns mogna individer. Utbredningsområdets storlek och förekomstarean (AOO) överskrider gränsvärdena för rödlistning. AOO grundar sig på antal reproducerande honor ggr 25 kvadratkilometer. Populationen är ökande. Arten har under de senaste 10 till 15 åren koloniserat nya områden i Götaland och Svealand. Beroende på vilka av de skattade värdena som används varierar bedömningen från Nära hotad (NT) till Sårbar (VU). Baserat på de troligaste värdena hamnar arten i kategorin Nära hotad (NT).

Bevarandestatus nationellt för ingående fågelarter

Gruppen vadare och trana

BRUSHANEN (A151)

Brushane häckar på starrmyrar och längs sjöstränder i barrskogs- och fjällregionerna från norra Dalarna och norrut. Häckar dessutom, numera mycket sällsynt, på öppna fuktiga gräs- och starrängar i nordöstra Skåne, på Öland och Gotland. Antalet reproduktiva individer överstiger gränsvärdet för rödlistning. Utbredningsområdets storlek och förekomstarean överskrider gränsvärdena för rödlistning. En minskning av populationen pågår eller förväntas ske. Minskningen avser utbredningsområde, förekomstarea, kvalitén på artens habitat (södra Sverige), antalet lokalområden och antalet reproduktiva individer (en bidragande orsak till minskningen kan vara händelser under flyttningen och/eller i övervintringsområdena). Minskningstakten har uppgått till 45 (25 till 75) procent under de senaste 15 åren. I Finland har minskningen uppgått till 77 till 99 procent de senaste 30 åren. Bedömningen baseras på direkt observation (inventeringar, flyttfågelräkningar), ett för arten lämpligt abundansindex (standardrutter) och minskad geografisk utbredning och/eller försämrade habitatkvalitet. Beroende på vilka av de skattade värdena som används varierar bedömningen från Nära hotad (NT) till Starkt hotad (EN). Baserat på de troligaste värdena hamnar arten i kategorin Sårbar (VU).

DUBBELBECKASIN (A154)

Dubbelbeckasin häckar sällsynt i fjällen, på eller i anslutning till sluttande kärr på gränsen mellan björkskogen och videzonen, från Härjedalen till Torne lappmark. Arten var under 1800-talet en allmän häckfågel i stora delar av Götaland och Svealand men försvann därifrån i början av 1900-talet på grund av starkt minskande eller försvunna häckningsbiotoper och i slutfasen troligen även påverkat av ohämmad jakt. Antalet reproduktiva individer skattas till 3600 (2 600 till 4 600). Utbredningsområdets storlek överskrider gränsvärdet för rödlistning. Förekomstarean skattas till 920 kvadratkilometer. En minskning av populationen pågår eller förväntas ske. Minskningen avser kvalitén på artens habitat. Beroende på vilka av de skattade värdena som används varierar bedömningen från Livskraftig (LC) till Nära hotad (NT). Baserat på de troligaste värdena hamnar arten i kategorin Nära hotad (NT). Fortgående minskning förekommer i kombination med att antalet reproduktiva individer är lågt vilket gör att arten rödlistas som Nära hotad (NT).

FJÄLLPIPARE (A139)

Fjällpiparen häckar på hedmark i fjällens vide- och nedre lavzoner från norra Dalarna till Torne lappmark. Antalet reproduktiva individer skattas till 7200 (4 000 till 9 400). Utbredningsområdets storlek och förekomstarean överskrider gränsvärdena för rödlistning. Det finns inga tecken på betydande populationsförändring. De skattade värdena som bedömningen baserar sig på ligger alla inom intervallet för kategorin Livskraftig (LC).

GRÖNBENA (A166)

Grönbenan häckar på myrar, sankar sjö- och älvstränder, från norra Skåne norrut till finska gränsen. Antalet reproduktiva individer överstiger gränsvärdet för rödlistning. Utbredningsområdets storlek och förekomstarean överskrider gränsvärdena för rödlistning. Det finns inga tecken på betydande populationsförändring. De skattade värdena som bedömningen baserar sig på ligger alla inom intervallet för kategorin Livskraftig (LC).

SMALNÄBBAD SIMSNÄPPA (A170)

Smalnäbbad simsnäppa häckar främst vid små vatten i fjällens björk- och videzoner, men även upp i fjällens lavzoner och på myrar med små tjärnar i skogslandet. Den förekommer från norra Dalarna till Torne lappmark samt i nordvästra Västerbotten, i kustlandet och skärgården i Norrbotten samt i Tornedalen. Antalet reproduktiva individer överstiger gränsvärdet för rödlistning. Utbredningsområdets storlek och förekomstarean överskrider gränsvärdena för rödlistning. Det finns inga tecken på betydande populationsförändring. De skattade värdena som bedömningen baserar sig på ligger alla inom intervallet för kategorin Livskraftig (LC).

LJUNGPIPARE (A140)

Ljungpiparen häckar på hedmark i fjälltrakterna. Den häckar även på större myrar från Småland till Torne lappmark - norra Norrbotten. På Öland och Gotland förekommer den på alvarmark. Antalet reproduktiva individer överstiger gränsvärdet för rödlistning. Utbredningsområdets storlek och förekomstarean överskrider gränsvärdena för rödlistning. Det finns inga tecken på betydande populationsförändring. De skattade värdena som bedömningen baserar sig på ligger alla inom intervallet för kategorin Livskraftig (LC).

TRANA (A127)

Tranan häckar på myrar samt vid sjöar och vattendrag med sankar stränder i större delen av landet. Antalet reproduktiva individer överstiger gränsvärdet för rödlistning. Utbredningsområdets storlek och förekomstarean överskrider gränsvärdena för rödlistning. Populationen är ökande. Mycket kraftig ökning de senaste 30 åren (150 till 250 procent). De skattade värdena som bedömningen baserar sig på ligger alla inom intervallet för kategorin Livskraftig (LC).

Gruppen rovfåglar och ugglor**BERGUV (A215)**

Berguv häckar i rasbranter och klippterräng samt i stenbrott, grustag, på kalhyggen och vid soptippar. Den förekommer ojämnt spridd i södra och mellersta Sverige, på Gotland, samt i stora delar av Norrland där tyngdpunkten ligger i kustlandet. Berguv bedömdes som NT 2010, men en påtaglig populationsminskning har skett under senare tid vilket innebär att den nu kategoriseras som VU. Antalet reproduktiva individer skattas till 940 (780 till 1 120). Utbredningsområdets storlek (EEO) och förekomstarean (AOO) överskrider gränsvärdena för rödlistning. AOO = antal par x 10 kvadratkilometer. En minskning av populationen pågår eller förväntas ske. Minskningen avser utbredningsområde, förekomstarean, kvalitén på artens habitat (bytestillgång), antalet lokalområden och antalet reproduktiva individer. Berguv har ökat med 120 till 150 procent de senaste 30 åren men minskat med 20 till 50 procent de senaste tio åren (grundar

sig bland annat på riksinventeringsdata). Beroende på vilka av de skattade värdena som används varierar bedömningen från Nära hotad (NT) till Sårbar (VU). Baserat på de troligaste värdena hamnar arten i kategorin Sårbar (VU).

BLÅ KÄRRHÖK (A082)

Blå kärrhök förekommer i norra Sverige, främst i Norr- och Västerbotten samt Lappland, tidvis även i Ångermanland, Jämtland och Medelpad. Enstaka häckningar kan tillfälligt förekomma i södra Sverige. Häckningen sker på marken i lågvuxen, tät vegetation, främst på myrar, stora hyggen, kärr eller på hedar, tidigare även i vassjöar och på mossar i södra Sverige. Antalet reproduktiva individer skattas till 1700 (1 400 till 2 000). Utbredningsområdets storlek (EOO) överskrider gränsvärdet för rödlistning. Förekomstarean (AOO) skattas till 3 200 (2 800 till 4 400) kvadratkilometer. Det finns inga tecken på betydande populationsförändring. Populationen har varit någorlunda stabil de senaste tre generationerna (18 till 21 år). Beroende på vilka av de skattade värdena som används varierar bedömningen från Livskraftig (LC) till Nära hotad (NT). Baserat på de troligaste värdena hamnar arten i kategorin Nära hotad (NT).

FISKGJUSE (A094)

Fiskgjusen häckar i anslutning till vatten över större dalen av landet men saknas i fjällen och på Gotland. Antalet reproduktiva individer skattas till 8200 (6 800 till 9 4000). Utbredningsområdets storlek och förekomstarean överskrider gränsvärdena för rödlistning. Det finns inga tecken på betydande populationsförändring. Stabil de senaste tio åren, en viss ökning de senaste 30 åren. De skattade värdena som bedömningen baserar sig på ligger alla inom intervallet för kategorin Livskraftig (LC).

HÖKUGGLA (A456)

Hökugglan häckar i barrskog, i anslutning till hyggen och brandfält, samt i fjällbjörkskog. Den förekommer från norra Värmland - mellersta Dalarna - västra Hälsingland och norrut. Antalet reproduktiva individer skattas till 4600 (2 200 till 28 000). Utbredningsområdets storlek och förekomstarean överskrider gränsvärdena för rödlistning. Det finns inga tecken på betydande populationsförändring. Bedöms ha uppvisat stabil population de senaste tio åren. Extrema fluktuationer förekommer i utbredningsområdets storlek, förekomstarean och antalet fullvuxna individer. De skattade värdena som bedömningen baserar sig på ligger alla inom intervallet för kategorin Livskraftig (LC).

JORDUGGLA (A222)

Jorduggla häckar på hedar, myrar, ängsmark och hyggen i norra Sverige söderut till Härjedalen - Ångermanland, eventuellt regelbundet även i Dalarna, västra Hälsingland och Medelpad. Arten häckar tillfälligt även vid våtmarker, i skärgårdsmiljöer eller på havsstrandängar i södra och mellersta Sverige. Jordugglan har i tidigare rödlistor (2000, 2005 och 2010) bedömts som NT beroende på en minskningstakt överstigande 15 procent under tre generationer. En stabilisering av populationens storlek medför att den nu bedöms som LC. Antalet reproduktiva individer skattas till 3400 (1 520 till 9 400). Utbredningsområdets storlek och förekomstarean överskrider gränsvärdena för rödlistning. Det finns inga tecken på betydande populationsförändring. Beroende på vilka av de skattade värdena som används varierar bedömningen från Livskraftig (LC) till Nära hotad (NT). Baserat på de troligaste värdena hamnar arten i kategorin Livskraftig (LC).

LAPPUGGLA (A457)

Lappuggla häckar i skogsmark där den i första hand utnyttjar risbon efter ormvråk, bivråk och duvhök. Den förekommer i Norrbottens och Västerbottens län, Jämtland, Ångermanland, Medelpad, Hälsingland, Gästrikland och stora delar av Svealand, tillfälligt även i Götaland. Rödliskategorin nedgraderas inte, vilket gjordes 2010, beroende på att utbredningsområdet totalt sett minskat i Sverige. Antalet reproduktiva individer skattas till 1400 (1 000 till 2 000). Ny beståndsberäkning visar att populationen är större än vad som ansågs 2010. Utbredningsområdets storlek och förekomstarean överskrider gränsvärdena för rödlistning. Det finns inga tecken på betydande populationsförändring. Beroende på vilka av de skattade värdena som används varierar bedömningen från Livskraftig (LC) till Nära hotad (NT). Baserat på de troligaste värdena hamnar arten i kategorin Nära hotad (NT).

PÄRLUGGLA (A223)

Pärluggla häckar i barr- och blandskog över nästan hela landet, från nordöstra Skåne och norrut, dock inte på Öland. Antalet reproduktiva individer överstiger gränsvärdet för rödlistning. Utbredningsområdets storlek och förekomstarean överskrider gränsvärdena för rödlistning. Det föreligger indikation på eller misstanke om populationsminskning. Minskningen avser antalet reproduktiva individer. Beståndet har minskat med upp till 40 procent de senaste 30 åren, men under de senaste 15 åren (tre generationer) har minskningstakten troligen planat ut. De skattade värdena som bedömningen baserar sig på ligger alla inom intervallet för kategorin Livskraftig (LC).

STENFALK (A198)

Stenfalken häckar i barrskog och vid hyggen från norra Dalarna och norrut genom större delen av Norrland. Häckar även i fjällen samt med några par på Öland. Antalet reproduktiva individer skattas till 12 400 (9 200 till 15 800). Utbredningsområdets storlek och förekomstarean överskrider gränsvärdena för rödlistning. Populationen är ökande. Svag tillväxt de senaste 15 åren. De skattade värdena som bedömningen baserar sig på ligger alla inom intervallet för kategorin Livskraftig (LC).

Gruppen simfåglar och silvertärna**SILVERTÄRNA (A194)**

Silvertärnan häckar dels i skärgårdar och vid kusten, dels vid tjärnar i fjällen, vid älvsel och stora sjöar i Norrland. Den förekommer vid kusten från Skåne till Norrbotten samt lokalt i Halland och Bohuslän. I Norrlands inland finns den från norra Dalarna till Torne lappmark. Den finns även i Väneren. Antalet reproduktiva individer överstiger gränsvärdet för rödlistning. Utbredningsområdets storlek och förekomstarean överskrider gränsvärdena för rödlistning. Populationen är ökande. Beståndet har ökat med 50 till 100 procent de senaste 30 åren och med 10 till 30 procent de senaste tio åren. De skattade värdena som bedömningen baserar sig på ligger alla inom intervallet för kategorin Livskraftig (LC).

SMÅLOM (A001)

Smålom förekommer i norra och mellersta Sverige söderut till mellersta Dalsland, västra Närke, nordvästra Västmanland och Gästrikland. Häckar dessutom på småländska höglandet samt i angränsande delar av Halland, Västergötland och Östergötland. Arten reproducerar sig i gölar, mindre skogssjöar och fjällsjöar

varifrån fåglarna flyger till fiskeplatser i större sjöar eller havet. Antalet reproduktiva individer skattas till 3200 (2 600 till 3 800). Utbredningsområdets storlek och förekomstarean överskrider gränsvärdena för rödlistning. Populationen minskar med mer än fem procent inom 30 (= tre generationer) år. Minskningen avser kvalitén på artens habitat (dikning och rensning i häckningstjärnarnas utlopp, naturlig igenväxning, sviktande födounderlag i en del fiskesjöar, störning) och antalet reproduktiva individer. Det finns mycket som talar för att populationen fortsätter att minska i landets södra och mellersta delar, där det även finns farhågor för att ungodproduktionen är för låg för att kompensera för den årliga dödligheten. De skattade värdena som bedömningen baserar sig på ligger alla inom intervallet för kategorin Nära hotad (NT).

STORLOM (A002)

Storlommen häckar över stora delar av landet, dock ej på Öland och Gotland. Antalet reproduktiva individer skattas till 12 400 (10 600 till 14 200). (Projekt lom). Utbredningsområdets storlek och förekomstarean överskrider gränsvärdena för rödlistning. Det finns inga tecken på betydande populationsförändring. Artikel 12-rapportering 2013. De skattade värdena som bedömningen baserar sig på ligger alla inom intervallet för kategorin Livskraftig (LC).

Gruppen hackspettar

SPILLKRÅKA (A236)

Spillkråka lever i barr- eller blandskog men även i ren lövskog (boksog). Bohål mejslas ut i träd med stamdiameter i brösthöjd på minst 30 till 40 centimeter stamdiameter. Födan utgörs av vedlevande insekter, myror etc. Den förekommer från Skåne norrut till Norrbotten - Lule lappmark. Beståndets minskningstakt de senaste 15 åren (tre generationer) innebär att den rödlistas som NT (LC år 2010). Antalet reproduktiva individer överstiger gränsvärdet för rödlistning. Utbredningsområdets storlek och förekomstarean överskrider gränsvärdena för rödlistning. En minskning av populationen pågår eller förväntas ske. Minskningen avser kvalitén på artens habitat (minskad tillgång på lämpliga bo- och födotråd, minskad födotillgång) och antalet reproduktiva individer. Minskningstakten har uppgått till 25 (20 till 30) procent under de senaste 15 åren. Bedömningen baseras på ett för arten lämpligt abundansindex (svensk häckfågeltaxering) och minskad geografisk utbredning och/eller försämrade habitatkvalitet. Beroende på vilka av de skattade värdena som används varierar bedömningen från Nära hotad (NT) till Sårbar (VU). Baserat på de troligaste värdena hamnar arten i kategorin Nära hotad (NT).

TRETÅIG HACKSPETT (A241)

Tretåig hackspett häckar i barr- och blandskog, även fjällbjörkskog, med stort inslag av döda och döende träd. Den häckar regelbundet från norra Dalsland - Närke - Västmanland - mellersta Uppland och norrut till Torne lappmark och Norrbotten. Tillfälliga häckningar sker även i Götaland. Antalet reproduktiva individer skattas till 18 400 (12 400 till 26 000). Utbredningsområdets storlek och förekomstarean överskrider gränsvärdena för rödlistning. En minskning av populationen pågår eller förväntas ske. Minskningen avser förekomstarean, kvalitén på artens habitat (minskat utbud död ved av lämplig kvalitet) och antalet reproduktiva individer. Minskningstakten har uppgått till 15 (10 till 50) procent under de senaste 15 åren. Den fortsatta avverkningstakten av skog med hög

andel död ved av lämplig kvalitet beräknas med viss sannolikhet att påverka beståndet negativt även kommande 15-årsperiod. Bedömningen baseras på direkt observation, ett för arten lämpligt abundansindex (svensk häckfågeltaxering) och minskad geografisk utbredning och/eller försämrad habitatkvalitet. Beroende på vilka av de skattade värdena som används varierar bedömningen från Livskraftig (LC) till Starkt hotad (EN). Baserat på de troligaste värdena hamnar arten i kategorin Nära hotad (NT).

GRÅSPETT (A234)

Gråspetten häckar i björk- och aspblandad barrskog. Den förekommer från västra Värmland-Uppland och norrut till sydöstra Lappland-södra Norrbotten, troligen även i östra Pite och Lule lappmark. Antalet reproduktiva individer skattas till 2 200 (1 600 till 3 000). (Riksinventering 2007). Utbredningsområdets storlek och förekomstarean överskrider gränsvärdena för rödlistning. Det finns inga tecken på betydande populationsförändring. Beståndet har vuxit sett i ett något längre tidsperspektiv men av allt att döma varit relativt konstant de senaste 10 till 15 åren, trots att utbredningsområdet vidgat sig söderut. Beroende på vilka av de skattade värdena som används varierar bedömningen från Livskraftig (LC) till Nära hotad (NT). Baserat på de troligaste värdena hamnar arten i kategorin Livskraftig (LC).

Gruppen skogshöns och blåhake

BLÅHAKE (A272)

Blåhaken häckar i tät fuktig fjällbjörkskog och täta videsnår på sumpiga platser i fjällen samt längs bäckar och vid myrar i övre barrskogsområdet. Den förekommer från norra Dalarna till Torne lappmark - norra Norrbotten. Antalet reproduktiva individer överstiger gränsvärdet för rödlistning. Utbredningsområdets storlek och förekomstarean överskrider gränsvärdena för rödlistning. Det finns inga tecken på betydande populationsförändring. Beståndet har minskat med 10 till 30 procent de senaste 30 åren, men bedöms ha varit stabilt de senaste tio åren. De skattade värdena som bedömningen baserar sig på ligger alla inom intervallet för kategorin Livskraftig (LC).

JÄRPE (A104)

Järpen häckar i lövblandad barrskog, oftast i fuktig och tät sådan. Förekommer i större delen av landet men saknas på Öland och Gotland liksom i fjällen. Antalet reproduktiva individer överstiger gränsvärdet för rödlistning. Utbredningsområdets storlek och förekomstarean överskrider gränsvärdena för rödlistning. Det finns inga tecken på betydande populationsförändring. De skattade värdena som bedömningen baserar sig på ligger alla inom intervallet för kategorin Livskraftig (LC).

ORRE (A409)

Orren häckar i skogsmark, på hedar och mossar. Förekommer i hela landet utom på Öland. Antalet reproduktiva individer överstiger gränsvärdet för rödlistning. Utbredningsområdets storlek och förekomstarean överskrider gränsvärdena för rödlistning. Det finns inga tecken på betydande populationsförändring. Har minskat kraftigt de senaste 30 åren (48 till 65 procent), men ökat de senaste tio åren (4 till 38 procent). Populationen har varit relativt stabil de senaste 15 åren (tre generationer). De skattade värdena som bedömningen baserar sig på ligger alla inom intervallet för kategorin Livskraftig (LC).

TJÄDER (A108)

Tjädern häckar i skogsmark med inslag av myrar i större delen av Sverige, men saknas på Öland och Gotland. I fjälltrakterna går den upp till björkzonen. Antalet reproduktiva individer överstiger gränsvärdet för rödlistning. Utbredningsområdets storlek och förekomstarean överskrider gränsvärdena för rödlistning. Det finns inga tecken på betydande populationsförändring. Arten har på lite längre sikt minskat i Götaland och södra Svealand men stammen bedöms ha varit stabil totalt i Sverige de senaste 15 åren (tre generationer). De skattade värdena som bedömningen baserar sig på ligger alla inom intervallet för kategorin Livskraftig (LC).

Uppföljning

Området bör uppföljas kontinuerligt för att upprätthålla en långsiktigt gynnsam bevarandestatus för utpekade arter och naturtyper samt för att kunna utvärdera områdets bevarandeåtgärder och behov av ytterligare åtgärder. I de fall området inte har något formellt skydd är fortlöpande uppföljning av bevarandetillståndet prioriterat.

Om särskilda skötselåtgärder har specificerats för Natura 2000-området bör uppföljning ske med jämna intervall utgående från tidpunkten för senaste åtgärd. Även verksamheter eller åtgärder som sker i anslutning till Natura 2000-området kan ha en negativ inverkan på de ingående naturvärdena i området, och kan därmed vara skäl för ytterligare uppföljning.

Litteratur

Eide, W. (red.). (2014). Arter och naturtyper i habitatdirektivet – bevarandestatus i Sverige 2013. Uppsala: Artdatabanken SLU.

Naturvårdsenheten. (2006). Bevarandeplan för Natura 2000-område Skäckerfjällen SE0720164. Östersund: Länsstyrelsen Jämtlands Län.

Naturvårdsverket. (2003). Natura 2000 i Sverige, Handbok med allmänna råd. Stockholm: Handbok 2003:9.

Naturvårdsverkets art- och naturtypsvisa vägledningar för Natura 2000. www.naturvardsverket.se

Länsstyrelsen Jämtlands län. 1988. Beslut och skötselplan för Skäckerfjällens naturreservat.

Länsstyrelsen Jämtlands län. Urskogar och urskogsartade naturskogar i Jämtlands län. Rapport 1983:13.

Artdatabankens information om arter:
<http://artfakta.artdatabanken.se/>

Läs mer om Natura 2000:

Naturvårdsverkets hemsida
<http://www.naturvardsverket.se>

Länsstyrelsen Jämtlands läns hemsida
<http://www.lansstyrelsen.se/Jamtland>

Länstyrelsen Jämtlands län

Postadress: 831 86 Östersund
Besöksadress: Residensgränd 7
Telefon: 010-225 30 00
jamtland@lansstyrelsen.se
www.lansstyrelsen.se/jamtland